

February 17, 1966

**Transcript of Discussions on the Occasion of the
Reception by Comrade Nicolae Ceausescu of the S.
R. Czechoslovak Ambassador in Bucharest, Cestmir
Cisar**

Citation:

"Transcript of Discussions on the Occasion of the Reception by Comrade Nicolae Ceausescu of the S. R. Czechoslovak Ambassador in Bucharest, Cestmir Cisar", February 17, 1966, Wilson Center Digital Archive, ANR, Fond CC al PCR, Secția Relații Externe, dosar 15/1966, f. 1-8. Translated by Larry L. Watts
<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/122563>

Summary:

This transcript of the conversation between Nicolae Ceausescu and Cestmir Cisar, the Czechoslovakian ambassador to Bucharest, includes confirmation that Romania will continue to support the cause of the Democratic Republic of Vietnam, and the agreement between Nicolae Ceausescu and Cestmir Cisar that the Polish initiative of joint Warsaw Pact and Chinese action in Vietnam was misguided.

Original Language:

Romanian

Contents:

Original Scan
Translation - English

3
2S T E N O G R A M A

discuțiilor avute cu ocazia primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a ambasadorului R.S. Cehoslovace la București, Cestmir Cisar, în ziua de 17 februarie 1966

La primire a mai participat tov. Vlad Vasile, membru supleant al C.C. al P.C.R., șeful Secției Relații Externe a C.C. al P.C.R.

Discuțiile au început la orele 13,00 și au durat aproximativ o oră.

C. Cisar:

Aș vrea să-mi exprim marea bucurie că am fost primit de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu într-un timp așa de scurt de la venirea mea. Cu acest prilej vreau să-i transmit salutări din partea tovarășului Novotny, Kowcky, Lenart și a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului nostru.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Si eu sînt bucuros de vizita tovarășului ambasador și vreau să mulțumesc pentru salutul transmis din partea tovarășului Novotny și a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat.

C. Cisar:

La plecare, tovarășii mi-au spus că sînt mulțumiți de felul cum se dezvoltă în ultimul timp relațiile dintre noi și mi-au dat sarcina ca, în misiunea mea, să mă îngrijesc ca aceste relații să se dezvolte în continuare.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Da, după cît apreciem și noi, relațiile se desfășoară bine. În domeniul economic problemele merg bine, însă mai sînt lucruri de făcut, vor mai fi întotdeauna, pentru că loc pentru mai bine este întotdeauna. Si noi considerăm că sînt condiții ca să dezvoltăm relațiile economice la un nivel și mai înalt între țările noastre. Sînt probleme practice, dar acestea le

- 3 -

consideră că țările noastre au toate condițiile ca din punct de vedere economic să se completeze reciproc. De exemplu, deși Cehoslovacia este o mare producătoare de pantofi pe plan mondial, totuși în Cehoslovacia se vînd 750.000 perechi de pantofi românești. De aici se vede că și în desfacerea bunurilor de larg consum sînt condiții avantajoase de colaborare.

De asemenea, sînt salutate tratativele privind soluționarea problemei porumbului. Cred că tovarășul secretar general are dreptate în întregime în ce privește abordarea acestei probleme; problemele trebuie rezolvate în perspectivă și nu în grabă, pe nepregătite; nu așa cum s-a întîmplat să vă amețim pe dv. cu cereri în ultimul moment.

Eu cred că tovarășii noștri vor saluta și propunerea dv. de a se realiza o întîlnire neoficială între conducerea de partid. Si schimbul de activiști de partid care s-a realizat în cursul anului trecut a fost util și considerăm că el trebuie să fie lărgit din ce în ce mai mult în anul acesta. Tovarășii noștri care au fost în România au adus cu ei o experiență foarte prețioasă. Cred că aceste contacte personale constituie una din căile cele mai potrivite pentru a se ajunge la o înțelegere reciprocă din ce în ce mai bună. Aș vrea să vă asigur, tovarășe secretar general, că în ce mă privește voi face totul, voi da dovadă de toată bunăvoința, pentru a se realiza aceste lucruri.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Noi sîntem convinși de dorința aceasta a tovarășului ambasador, iar dînsul poate să fie convins că va găsi tot sprijinul din partea conducerii de partid și de stat în activitatea sa. Avem condiții bune și trebuie să acționăm și unii și alții pentru a dezvolta relațiile dintre noi.

Sigur, în unele probleme sînt și păreri deosebite, dar aceasta nu este nici o nenorocire; nu întotdeauna oamenii ajung la același fel de a înțelege lucrurile. Inșă, aceasta nu este o piedică să avem relații bune, să colaborăm pe toate liniile. Sînt atîtea probleme asupra cărora avem puncte de vedere comune, încît dacă numai asupra acestora colaborăm cum trebuie, avem un larg cîmp de activitate. Acolo unde avem păreri deosebite să le discutăm; nu le clarificăm acum, le clarificăm mai tîrziu; pînă la urmă viața o să și ajute pentru a le clarifica, o să ajute și pe unii și pe alții să înțeleagă mai bine lucrurile.

Așa vedem noi problema relațiilor dintre țările socialiste,

5

- 4 -

dintre partidele comuniste. De aceea milităm și menținem relații cu toate țările socialiste și cu toate partidele comuniste. Românii au un proverb mai vechi: este ușor să te certî cu cineva, dar este mai greu să te împaci. Și noi, căutăm să nu ne certăm cu nimeni.

Sigur, avem păreri deosebite, puncte de vedere deosebite, dar considerăm că ele trebuie discutate într-un spirit de calm și înțelegere reciprocă, de respect reciproc. În acest spirit avem relații bune cu toate țările socialiste: cu Uniunea Sovietică, cu celelalte țări socialiste din Europa, cu tovarășii albanezi și pe linie de partid și pe linie de stat. Sînt și probleme în care nu sîntem de acord, dar considerăm că trebuie să menținem relațiile și chiar să le dezvoltăm. Avem relații bune cu tovarășii chinezi, vietnamezi, coreeni, mongoli - cu toate țările socialiste din Asia și căutăm să dezvoltăm aceste relații. Și aici sînt deosebiri de păreri într-o serie de probleme, dar - cum am mai spus - căutăm acele probleme unde avem puncte de vedere comune și putem colabora. Noi am constatat că așa se pot discuta mai bine problemele, cu calm, chiar cele care sînt divergente le analizăm în liniște și în orice caz este mai bine decît să ne certăm. În acest sens vom continua și în viitor să acționăm.

Nu împărtășim părerea că trebuie să fie reluată polemica publică pentru că aceasta va dăuna și mai mult unității țărilor socialiste și partidelor comuniste; divergențele care există în mișcarea comunistă și muncitorească nu se pot rezolva prin condamnarea unor partide sau unor țări. De altfel, practic aceasta n-ar avea nici o valoare. Experiența nu prea veche, dar tristă, ne-a dovedit acest lucru. Mă refer la situația în legătură cu Iugoslavia; cunoaștem cum s-au desfășurat lucrurile, ce rezultate a avut condamnarea Iugoslaviei, așa cum se spunea atunci, și ce daune a adus în general mișcării muncitorești și mișcării progresiste. Sigur, lucrurile s-au îndreptat. Noi cu tovarășii iugoslavi avem relații bune și pe linie de partid și pe linie de stat, dar nu vrem să mai fim în situația să mai condamnăm pe alții, ci să facem tot ceea ce putem pentru a nu se mai ajunge acolo. Considerăm că aceasta este o datorie a fiecărui comunist.

În legătură cu situația din Vietnam, cred că poziția noastră este cunoscută. La începutul lunii ianuarie a.c. am primit vizita unei delegații a partidului și guvernului din R.D. Vietnam. Le-am acordat tot sprijinul solicitat, sprijinim în întregime poziția R.D. Vietnam în vederea rezolvării conflic-

./.

- 5 -

tului din Vietnam; nici nu se poate altfel. Nu se poate susține o altă rezolvare decât aceea pe care tovarășii vietnamezi o consideră cea mai justă. Am apreciat că toată "ofensiva aceasta de pace" a americanilor nu este decât o încercare de a înșela opinia publică. Faptele demonstrează că americanii încă n-au ajuns la concluzia că trebuie să renunțe la agresiunea din Vietnam. De aceea, trebuie să acordăm, și noi acordăm tot sprijinul Republicii Democrate Vietnam și Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud în lupta pe care o duc. Sigur, înțelegem că agresiunea americană în Vietnam reprezintă un pericol mare pentru pace, însă americanii pot fi determinați să renunțe la agresiune numai în fața unei lupte hotărâte și a sprijinului nelimitat acordat Vietnamului de către țările socialiste.

Sînt și aici păreri că ar trebui făcut ceva mai mult în problema Vietnamului. Mă refer la ideia organizării unei consfătuiri a partidelor comuniste din Asia și Europa. O asemenea consfătuire ar avea o anumită importanță cu condiția ca aceasta să fie realizată cu participarea țărilor socialiste interesate în această problemă. Fără Vietnam și Republica Populară Chineză, o asemenea consfătuire n-ar avea nici un rost. Am primit și noi scrisoarea tovarășilor polonezi; am primit și răspunsul dat de către Partidul Comunist din Cehoslovacia. Noi am fost puțin mai reținuți; am considerat și considerăm că problema trebuia discutată în primul rînd cu tovarășii vietnamezi pentru că este normal, logic, ca într-o problemă care privește o țară socialistă, să se discute în primul rînd cu acea țară. Or, aici nu s-a procedat chiar așa. A se propune o consfătuire în problema Vietnamului, fără ca Vietnamul să fie întrebant, nu considerăm că este bine. Pe urmă, scrisoarea către tovarășii chinezi. Deoarece tovarășii polonezi solicitau oarecum să acordăm sprijin în această acțiune, înțelegîndu-se prin aceasta să sprijinim inițiativa lor față de chinezi, noi le-am răspuns că aceasta este o problemă care trebuie să fie discutată între polonezi și chinezi și considerăm că nu este util ca noi să ne amestecăm în această discuție. După părerea noastră, mai normal era ca tovarășii polonezi să se adreseze în primul rînd chinezilor, să discute cu ei. Nu era nevoie neapărat de o scrisoare care de la început a produs o anumită reacție la chinezi. Avem destule scrisori, destule documente; ceea ce trebuie acum este o acțiune concretă, discretă pentru a găsi căi de apropiere. Situația care s-a creat în mișcarea muncitorească,

- 6 -

în relațiile dintre țările socialiste este de o asemenea natură încît este necesară o foarte mare răbdare și acțiuni perseverente de a găsi căi de apropiere.

Trebuie să pornim de la realitatea că în mișcare s-a creat o stare de neîncredere; fiecare vede în acțiunea altuia dacă nu cumva urmărește ceva, nu are cumva un alt substrat. De aceea trebuie să acționăm, să ajutăm la restabilirea acestei încrederi. Să vă spunem cinstit: scrisoarea tovarășilor polonezi numai la aceasta n-a contribuit.

Iată cum am răspuns și din ce considerente le-am răspuns tovarășilor polonezi în felul acesta.

C. Cisar:

Vreau să vă mulțumesc pentru cele exprimate aici, care mă conving că metoda tratativelor răbdătoare, concrete, este o metodă care va contribui și la îmbunătățirea și dezvoltarea relațiilor dintre partidele noastre. Comitetul nostru Central este de aceeași părere că trebuie luptat pentru restabilirea încrederii. Se pare că etichetările - dogmatici, revizionisti - nu duc la nimic bun.

Stim că problemele sînt foarte încurcate, complicate. Nu vreau să apăr pe tovarășii polonezi, dar cred că intenția lor a fost o intenție bună. Sigur, felul cum au procedat este discutabil, dar intenția a fost bună.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Si noi considerăm că tovarășii polonezi au avut bune intenții, dar se spune că și drumul spre iad este pavat cu cele mai bune intenții.

C. Cisar:

Sînt de acord că această inițiativă este neizbutită, dar trebuie să facem ceva pentru a ajuta totuși Vietnamul.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

În primul rînd, trebuie ca fiecare țară să-i acorde ajutor. Aceasta este o formă în care ne putem manifesta deplina solidaritate față de Vietnam. Si, sigur, să creăm condiții pentru o reuniune în această problemă. Însă, după părerea noastră, contactele directe, nemijlocite fac cît zece scrisori. Oamenii discutînd direct pot mai bine să se clarifice. Astfel nu există nici preocuparea că fiecare vrea să aibă un document ca eventual să se poată justifica: uite ce am făcut eu!

- 7 -

C. Cisar:

Aș vrea din nou să vă mulțumesc pentru primire; știu că vă răpesc din timpul dv. prețios. Pentru mine ca nou ambasador venit în România are o valoare de neprețuit ceea ce ați spus aici cu privire la poziția partidului dv. Intrucît cunosc și poziția partidului nostru, voi depune toate eforturile să se ajungă la întâlnirea propusă de dv., cu care ocazie vor avea loc și schimburi de păreri.

Intre țările noastre n-au fost niciodată probleme litigioase grave. N-aș vrea să repet tradițiile prieteniei dintre țările noastre pînă la cel de-al II-lea război mondial, dar - așa cum ați spus și dv. - sarcinile de construcție socialistă ne leagă pe un front larg. Este suficientă o simplă plimbare prin București ca să constăți că poporul român are aceleași preocupări ca și poporul cehoslovac. Eu sînt convins că aceste elemente comune pot constitui o bază pentru un schimb rodnic de păreri între tovarășii Ceaușescu și Novotny. După cum ați spus și dv., sînt unele probleme în care vor fi păreri deosebite, dar sînt convins că în aceeași atmosferă minunată în care am fost eu primit aici se vor desfășura și discuțiile dintre dv.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

De pildă, zilele acestea ne-am întâlnit cu tovarășul Jivkov la o petrecere a tovarășilor bulgari. A fost și un miting într-un sat cu ocazia sărbătorii tăiatului viilor primăvara. Am luat și masa împreună, am discutat pe urmă și probleme mai generale, pentru că între noi nu sînt probleme deosebite; relațiile noastre cu tovarășii bulgari sînt chiar foarte bune. Am avut un schimb de păreri asupra CAER și Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia - probleme care sînt la ordinea zilei. Ne-am dus și la o vînătoare.

În martie vor veni la noi tovarășii maghiari într-o vizită oficială; în aprilie vor veni, de asemenea, tovarășii iugoslavi. Apoi, mai sînt încă o serie de acțiuni unde trebuie să mergem și noi.

În țară o să vedeți cum merg lucrurile. Am publicat acum comunicatul cu privire la îndeplinirea planului pe 1965 și pe șesenal și ați putut vedea că lucrurile în acest domeniu, al economiei, merg bine.

Am început noul plan cincinal și începutul este bun; ne preocupăm acum să aplicăm hotărârile adoptate de congresul par-

[...]

Cde. Nicolae Ceausescu: Regarding the situation in Vietnam, I believe our position is known. At the beginning of January this year we received a visit by a party and government delegation from D.R. Vietnam. We have given them all of the support they requested, we support entirely the position of the D.R. Vietnam regarding the resolution of the conflict in Vietnam; one cannot do otherwise. It is not possible to support any resolution other than that which the Vietnamese comrades consider the most correct. We concluded that all of the "peace offensive" of the Americans is nothing other than an attempt to fool the public. The facts demonstrate that the Americans have not yet reached the conclusion that they must renounce the aggression in Vietnam. Given that, we must accord, and we do accord all of our support to the Democratic Republic of Vietnam and to the National Liberation Front of South Vietnam in the struggle they conduct. Of course, we understand that the American aggression in Vietnam represents a great danger for peace, however, the Americans can be convinced to renounce the aggression only when faced with a determined fight and the unlimited support accorded to Vietnam by the socialist countries.

□ There are also some opinions according to which more should be done regarding the problem of Vietnam. I refer to the idea of organizing a conference of the communist parties of Asia and Europe. Such a conference would have a certain importance on the condition that it is realized with the participation of the socialist countries directly interested in this problem. Without Vietnam and the Chinese People's Republic, such a conference would have no purpose. We also received the letter of the Polish comrades; we also received the response given by the Czechoslovak Communist Party. We were a little more reserved; we considered and we consider that the problem must be discussed in the first place with the Vietnamese comrades because it is normal and logical that, on a problem that concerns a socialist country, that it should first be discussed with that country. But here, the procedure was not quite that. We do not consider it useful to propose a conference on the problem of Vietnam without first asking Vietnam. And then there is the letter to the Chinese comrades. Because the Polish comrades requested our support in this action, meaning that we should support their initiative to the Chinese, we responded that this problem must be discussed between the Poles and the Chinese and we do not consider it useful for use to interfere in that discussion. In our opinion, it would have been more normal for the Polish comrades to address the Chinese in the first place, and to discuss directly with them. There was no absolute need for a letter that, at the very beginning, produced a certain reaction from the Chinese. We have enough letters, enough documents; what is needed now is concrete, discrete action in order to find a path of rapprochement. The situation that has been created in the workers movement in the relations between the socialist countries is of such a nature that very great patience and perseverant action is necessary to find a path of rapprochement.

□ We must start off from the reality that a spirit of mistrust has been created within the movement; each sees in the actions of the other either the pursuit of nefarious ends or at least the pursuit of some occult interest. Because of this we must act to help restore that trust. Let me tell you honestly: the letter of the Polish comrades only contributed to the mistrust.

□ That is how we responded to the Polish comrades and the considerations behind that response.

C. Cisar: I want to thank you for your presentation here, which has convinced me that the method of patient, concrete negotiation is the method that will contribute both to the improvement and to the development of the relations between our parties. Our Central Committee is of the same opinion that we must fight to reestablish trust. It seems that the use of epitaphs - "dogmatists," "revisionists" - leads to nothing good.

□ We know that the problems are very complicated and complex. I do not want to appear to be defending the Polish comrades, but I believe that their intentions were good. Certainly, the manner in which they proceeded is debatable, but the intention was good.

Cde. Nicolae Ceausescu: We also consider that the Polish comrades had good intentions but, as they say, the road to hell is paved with the best of intentions.

C. Cisar: I agree that this initiative is uninspired but, nevertheless, we must do something to help Vietnam.

Cde. Nicolae Ceausescu: In the first place, each country must accord it assistance. This is a form in which we can manifest full solidarity towards Vietnam. And, certainly, we should be creating the conditions for a reunion on this problem. However, in our opinion, direct contacts can do more good than dozens of letters. People discussing directly can much better clarify things. That way there is no preoccupation that each should have a document that, eventually, they can use to justify their position: look what I did!

[...]